

Dosarul nr. 2ra-1835/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător V. Lastavețchi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători M. Guzun, L. Pruteanu și V. Buhnaci)

Î N C H E I E R E

26 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Valeriu Doagă
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Inspectoratul de Poliție Cahul și de Ministerul Justiției,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nicușor Cechir, prin intermediul avocatului Vitalie Tihon, împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Inspectoratul de Poliție Cahul și Procuratura Generală, cu privire la constatarea tragerii ilegale la răspundere penală, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care apelul declarat de Nicușor Cechir, prin intermediul avocatului stagiar Andrei Cechir, a fost admis,

c o n s t a t ă :

La 07 august 2017, Nicușor Cechir a depus, prin intermediul avocatului Vitalie Tihon, o cerere de chemare în judecată (f.d. 2-3) împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Inspectoratul de Poliție Cahul, cu privire la constatarea tragerii ilegale la răspundere penală în baza art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, repararea prejudiciului moral în sumă de 25 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, avocatul Vitalie Tihon a relatat că la 06 octombrie 2015, în baza art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, a fost pornită urmărirea penală pe faptul sustragerii de la Snejana Oglindă, în data de 05 octombrie 2015, a unui telefon mobil evaluat la suma de 3 250 de lei.

A susținut că la 13 mai 2016, Nicușor Cechir a fost recunoscut în calitate de bănuțit, iar la 21 iulie 2016, acesta a fost scos de sub urmărire penală din motivul lipsei elementelor unei infracțiuni.

Astfel, a subliniat că Nicușor Cechir a fost tras ilegal la răspundere penală,

iar în conformitate cu art. 6 lit. b) Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare.

Prin încheierea protocolară din 21 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. 38), Procuratura Generală a fost introdusă în proces în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 10 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 86-96), acțiunea înaintată de Nicușor Cechir, prin intermediul avocatului Vitalie Tihon, în partea pretențiilor privind repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată, iar în partea pretenției privind constatarea tragerii ilegale la răspundere penală, procesul civil a fost încetat.

La 09 februarie 2018, Nicușor Cechir a declarat, prin intermediul avocatului stagiar Andrei Cechir, apel (f.d. 85) împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 147-156), corectată prin încheierea din 26 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 166-168), apelul declarat de Nicușor Cechir, prin intermediul avocatului stagiar Andrei Cechir, a fost admis. S-a casat integral hotărârea primei instanțe și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care acțiunea înaintată de Nicușor Cechir, prin intermediul avocatului Vitalie Tihon, a fost admisă parțial. S-a încasat în beneficiul lui Nicușor Cechir, din contul Ministerului Justiției, suma de 2 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral. În partea pretenției privind constatarea tragerii ilegale la răspundere penală, s-a emis o încheiere prin care procesul civil a fost încetat. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 14 iunie 2018, Inspectoratul de Poliție Cahul a declarat recurs (f.d. 170-175; 177) împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului, Inspectoratul de Poliție Cahul a invocat că, conform art. 2 Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală se înțelege anume încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale, dispoziție inaplicabilă speței, având în vedere derularea procesului penal vizat.

În context, a afirmat că organul de urmărire penală nu a săvârșit o faptă ilicită.

A menționat că recunoașterea persoanei în calitate de bănuit nu afectează prin sine drepturi și libertăți constituționale, cu atât mai mult cu cât Nicușor Cechir nu a contestat acțiunile și hotărârile organului de urmărire penală în ordinea art. 313 Cod de procedură penală.

A relevat că pretenția privind repararea prejudiciului moral este

neîntemeiată, or speța nu cade sub incidența art. 1405 alin. (1) Cod civil.

La 21 august 2018, Ministerul Justiției a declarat recurs (f.d. 182-186) împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, Ministerul Justiției a indicat că Nicușor Cechir nu a fost tras la răspundere penală, fiindcă potrivit art. 50 Cod penal, se consideră răspundere penală doar condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege.

Astfel, consideră că nu a fost întrunită vreo condiție prevăzută la art. 3 alin. (1) Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A menționat că instanța de apel a evitat să se expună asupra argumentului privind lipsa constatării ilegalității actului emis de organul de urmărire penală, cu atât mai mult cu cât asemenea constatări pot fi făcute doar în cadrul unui proces penal.

A opinat că instanța de apel nu a reușit să evite subiectivismul inerent evaluării cuantumului despăgubirii acordate cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

La 07 septembrie 2018, Nicușor Cechir a depus o referință (f.d. 190; 191), solicitând considerarea recursului depus de Inspectoratul de Poliție Cahul ca fiind inadmisibil.

La 24 septembrie 2018, Nicușor Cechir a depus o referință (f.d. 193), solicitând considerarea recursului depus de Ministerul Justiției ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Inspectoratul de Poliție Cahul a recepționat decizia integrală a instanței de apel la 25 mai 2018 (f.d. 176), iar în privința Ministerului Justiției, la dosar nu există probe în acest sens. Astfel, ambele recursuri sunt în termen.

Examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Inspectoratul de Poliție Cahul și de Ministerul Justiției împotriva deciziei din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ ajunge în mod unanim la concluzia că recursurile urmează a fi considerate inadmisibile, din următoarele raționamente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă statuează că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Potrivit art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Art. 432 alin. (5) Cod de procedură civilă prevede că temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea că judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă garanțiilor unui proces echitabil, consfințite la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra

Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe calea recursului pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Totodată, completul reține că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția Curții Europene a Drepturilor Omului, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul notează că argumentele invocate în recursuri nu au vocația de a duce la modificarea soluției în prezenta cauză, or acestea nu atestă examinarea raportului juridic litigios de către instanțele ierarhic inferioare cu încălcarea normelor de drept material și procesual sau a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, neîncadrându-se astfel în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din raționamentele nominalizate, completul va considera inadmisibile recursurile declarate de Inspectoratul de Poliție Cahul și de Ministerul Justiției.

Conform art. 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursurile declarate de Inspectoratul de Poliție Cahul și de Ministerul Justiției se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Valeriu Doagă

judecătorii

Dumitru Mardari

Luiza Gafton